

VERSLAG
 VAN DE
 ZES-EN-VIJFTIGSTE ZOMERVERGADERING
 DER
 NEDERLANDSCHE ENTOMOLOGISCHE VEREENIGING,
 GEHOUDEN TE GRONINGEN
 op Zaterdag 13 Juli 1901,
 des morgens ten 10 ure.

Eere-Voorzitter de heer D. ter Haar.

Met hem zijn tegenwoordig de heeren: K. Bisschop van Tuinen Hz., M. Caland, Jhr. Dr. Ed. J. G. Everts, J. B. Heinemann, D. van der Hoop, Mr. A. F. A. Leesberg, Dr. H. J. Lycklama à Nyeholt, Dr. J. C. H. de Meijere, Dr. J. Th. Oudemans, Mr. M. C. Piepers, Dr. C. L. Reuvens, Dr. A. J. van Rossum, Dr. J. A. Schutter, P. J. M. Schuyt, P. C. T. Snellen, H. Verploegh, Dr. H. J. Veth, H. A. de Vos tot Nederveen Cappel, Mr. L. H. D. de Vos tot Nederveen Cappel en W. Warnsinck.

De heeren A. van den Brandt, Mr. A. Brants, P. Caland, Mr. A. J. F. Fokker, J. Jaspers Jr., K. J. W. Kempers, A. A. van Pelt Lechner, Dr. A. C. Oudemans Js., C. Ritsema Czn. en Erich Wasmann, S. J. zonden bericht, dat zij tot hun leedwezen verhinderd waren, de vergadering bij te wonen.

De **Eere-Voorzitter** opent ten 10 ure de vergadering met de volgende toespraak:

Mijne Heeren !

't Is voor mij een oprecht genoegen u te mogen welkom heeten op deze plaats.

In de eerste plaats reken ik het mij tot een eer, dat uwe vergadering mij wel de leiding voor dezen dag heeft willen opdragen. Ik zeg u daarvoor dank. Ik zal trachten mij naar mijne beste krachten van de mij opgedragen taak te kwijten en hoop daarin met uwe hulp en medewerking tot uw genoegen te mogen slagen.

In de tweede plaats is het mij een genoegen, dat gij eindelijk er toe hebt kunnen besluiten ook het hooge Noorden eens te bezoeken. 't Is voor mij altijd een raadsel geweest, hoe het komt, dat de Nederlanders er in het algemeen zoo moeielijk toe te bewegen zijn naar het Noorden te komen, terwijl de bewoners van de Noordelijke provinciën zich zoo gemakkelijk naar het Zuiden verplaatsen, zóó zeer zelfs, dat men overal in Nederland Friezen en Groningers ontmoet, die daar in verschillende betrekkingen werkzaam zijn. Ik meen, M. H., dat de oplossing van dit psychologisch raadsel moet gezocht worden in den vorm en den stand onzer aarde. Het valt natuurlijk veel moeielijker bij den aardbol in de richting van den Noordpool op te klauteren dan er van af te dalen.

Maar hoe het ook zij, M. H. alle moeielijkheden, dus ook *die* moeielijkheid is overwonnen, gij zijt hier gekomen. Zooals de meesten uwer bekend is, is reeds jaren geleden het denkbeeld verdedigd en heeft ons overleden medelid Swierstra eene excursie naar Paterswolde bepleit. De stem van Swierstra is zóó sterk geweest, dat toen het denkbeeld eindelijk tot rijpheid was gekomen in de diverse hersenkassen der meerderheid, het als van zelf sprak, dat we dan nu ook eindelijk naar *Paterswolde* zouden gaan.

In de derde plaats, M. H., is het mij aangenaam u het welkom te mogen toeroepen, omdat dit de eerste Zomervergadering is, die wij in de nieuwe eeuw houden. De 19e eeuw, de eeuw van stoom en electriciteit, de eeuw van ontdekkingen en vooruitgang ligt achter ons. De N. E. V. kon met gerustheid haar boeken

afsluiten op den 31n December 1900. Zij had haar plicht gedaan, zij had de wetenschap, waarvan zij de beoefening hielp bevorderen, trouw gediend, zij had steeds harmonie, vriendschap gekweekt tusschen hare leden, aan haar was het stellig voor een zeer groot deel te danken, dat onze wetenschap staat op den hoogen trap, dien zij inneemt. Mannen, wier namen ver buiten de grenzen van ons land bekend en beroemd zijn geworden, behoorden en behooren tot hare leden. Uit de oorspronkelijke ruilvereeniging is gegroeid het zuiver wetenschappelijke lichaam, dat echter de groote gave heeft behouden op zoo uitnemende wijze het nuttige met het aangename te kunnen verbinden.

Nadenkende over dit alles kwam mij de overeenkomst in de gedachte tusschen het begin der 20e en dat der 19e eeuw. Ook *toen* een opgewekt leven op natuur-historisch gebied. Ook *toen* zagen groote werken het licht, die gretige koopers vonden bij de talrijke beminnaars en beoefenaars van de Natuurlijke Historie. Spreek ouden van dagen en hoe velen kunnen u verhalen doen van insecten-verzamelingen door hen geërfd van vaders en grootvaders, maar nu reeds lang den weg van alle vleesch opgegaan. Zie in Sepp van hoevele zijden hij medewerking ontving! Ook thans heerscht er een weder opbloeiend leven, bestaat er een vermeerderde belangstelling. Stonden vroeger technische en finantieele moeielijkheden aan het uitgeven van drukwerken in den weg, thans verschijnen periodieken en andere geschriften in zulk een getale, dat men zich met verwondering afvraagt of de markt niet spoedig overvoerd zal worden. Een groot onderscheid bestaat er echter tusschen de wijze van beoefening van toen en nu. Alles heeft thans een veel strenger wetenschappelijken stempel. Stelde men zich vroeger tevreden met het afbeelden van het insect en zoo mogelijk van de verschillende stadiën der gedaanteverwisseling, thans dringen allerlei streng wetenschappelijke vraagpunten naar den voorgrond. De verzamelaar, de kweeker, zij kunnen ook nu nog niet gemist worden, maar de tijd is naar mijne meening niet verre meer, indien hij niet reeds is aangebroken, waarin dat alles in de schaduw gesteld zal worden door de beoefening van de zuiver wetenschappelijke onderwerpen,

zoals: instinct en verstand, mimicry en het al of niet aanwezig zijn van een vooropgestelden wil om van gunstige omstandigheden gebruik te maken, de variabiliteitsvraag, de invloed van de temperatuur op kleur en wezen der insecten enz. enz.

Maar wat er ook gebeuren moog, M. H., op dit oogenblik kan ik niets beters wenschen dan dat onze Vereeniging in staat zal zijn de haar opgedragen taak even roemvol te blijven vervullen als zij dit in de afgelopen eeuw gedaan heeft, dat zij aanpassingsvermogen zal behouden, waardoor zij in staat zal zijn mede te werken om de vraagstukken, welke telkens weer op nieuw aan de orde zullen komen, tot een goed einde te brengen.

Onze Vereeniging, M. H., heeft een goeden naam in het buitenland. Welnu M. H., laten wij, leden, steeds denken aan het noblesse oblige, en onze beste krachten inspannen om haar bloei te verhoogen niet alleen maar ook om het vaandel der wetenschap hoog te houden!

Naar aanleiding van deze woorden zal het nieuwe lid, dat in ons midden is, de heer Verploegh, wel begrijpen, dat een woord van welkom in ons midden niet is een ijdele klank, maar een ernstig gemeend woord. Wees welkom, M. H.! al zal de richting, waarin onze vereeniging stuurt, naar mijne meening stellig meer en meer wetenschappelijk *moeten* worden, ook voor de hulptroepen, de verzamelaars, de oude « liefhebbers » zal hier steeds plaats blijven, naar ik ten minste voor mij zelf hoop. Gij zult hier vinden een aangename ontvangst, een hartelijk samenzijn! De philosophiae naturalis doctores zullen op de liefhebbers niet met minachting neerzien. Integendeel, gij zult spoedig bemerken, hoe ook uw meening wordt geteld en gewaardeerd.

Nadat de aanwezige leden door applaus hunne instemming met het gesprokene te kennen hebben gegeven, verzoekt de Eere-Voorzitter den **President** van het Bestuur het jaarverslag te willen uitbrengen.

Dit luidt als volgt:

Na de inleidende woorden, waarmede onze Eerevoorzitter van heden deze 56ste Zomervergadering der Nederlandsche Entomologische Vereeniging heeft geopend, wenschte ik hem al dadelijk den dank van het Bestuur toe te brengen voor de uitstekende zorgen, besteed aan alles, betrekking hebbende op de voorbereiding der vergadering.

Vervolgens heb ik de eer, als hoofd van het Bestuur, u hierbij een beknopt overzicht van onze lotgevallen gedurende het op den laatsten der voorgaande maand afgeleopen vereenigingsjaar aan te bieden.

Van onze gewone leden ontvielen ons door overlijden de heeren:

Joh. de Vries te Amsterdam en

W. A. F. Zack te Apeldoorn.

Beiden waren beoefenaars der Lepidopterologie; vooral de eerste, die sedert 1884 tot ons ledental behoorde, mocht den naam van een ijverig verzamelaar dragen, de mededeeling van vele waarnemingen hebben wij aan hem te danken, ook eene bijdrage in ons Tijdschrift (Deel XXXV, pag. 24, Over eene variëteit van *Thamnonoma Wavaria* L.). Getrouw bezocht hij de vergaderingen en zijne belangstelling in ons genootschap bleek nog na zijn verscheiden door eene gift van f 100 ten behoeve der kas, ons door Mevr. de Wed. de Vries, geb. Blom, geworden.

Verder verloren wij van onze begunstigers:

Mr. J. Jochems te 's Gravenhage die, ofschoon geen entomoloog, toch de Vereeniging sedert vele jaren steunde uit belangstelling in de wetenschap. Zijn naam zal bij ons in eere blijven.

Eindelijk ontviel ons van de eereleden:

Baron Michel de Sélys-Longchamps, den 11en December 1900 in den ouderdom van 86 jaren te Luik overleden.

Met de Sélys-Longchamps, die sedert 1874 tot onze eereleden behoorde, daalde een der voornaamste, degelijkste entomologen van dezen tijd ten grave. Zijn hoofdstudievak was de orde der Neuroptera, meer speciaal de Odonata en wel van de geheele wereld, op welk gebied hij als eene autoriteit mocht worden beschouwd. Meermalen bezocht hij onze vergaderingen en was dus aan verscheidenen onzer

persoonlijk bekend. Niet alleen zijne verdiensten als wetenschappelijk man verwierven hem onze achting, maar ook zijne wellevendheid en aangename omgang.

In het Maart-nummer van deel 37 (1901) van het Entomologist's Monthly Magazine is een uitvoerig en aantrekkelijk biologisch bericht over den overledene gepubliceerd door den heer R. Mc. Lachlan, zijn vakgenoot.

Tegenover deze verliezen mag ik gelukkig echter de volgende aanwinsten vermelden:

Tot onze Vereeniging traden toe als begunstiger de heer:

S. G. A. Sepp te Enschede

en als gewone leden de heeren:

J. B. Heinemann te Groningen,

Mr. H. A. Lorentz te Arnhem,

H. J. D. Moele Bergveld te Oosterbeek,

A. Mos te Arnhem,

Mr. C. P. L. Rutgers te Zwolle,

Johs. Ruijs te Bussum,

Dr. J. A. Schutter te Groningen en

H. Verploegh te Utrecht,

die wij van harte binnen onzen kring welkom heeten.

De Nederlandsche Entomologische Vereeniging telt dus:

19 Begunstigers,

7 Eereleden,

11 Correspondeerende leden,

4 Buitenlandsche en

107 Gewone leden.

Van het Tijdschrift voor Entomologie werd sedert mijn laatste Verslag deel 43 voltooid en van deel 44 zal aflevering 1 weldra verschijnen, terwijl aflevering 2 op de pers is. Blijft de Commissie van Redactie zich bij voortduring voor bijdragen aanbevelen, zoo zij het mij vergund tevens deze gelegenheid te baat te nemen om er op te wijzen, dat het schijnt dat thans niemand der leden zich speciaal bezig houdt met Neuroptera en de hoop te uiten dat ook voor dit gedeelte van den wijngaard arbeiders mogen opstaan.

Voor al voor hen, die zich ook aan de studie van de exotische soorten dier orde mochten willen wijden, is er nog veel te doen.

Met den druk van het tweede gedeelte van Dr. Everts, Coleoptera Neerlandica is inderdaad begonnen. In het najaar kan men de uitgave van het eerste stuk van dat tweede gedeelte te gemoet zien.

Wat onze boekerijen en financiën betreft, ben ik zoo vrij naar de Verslagen van Dr. Reuvens en Dr. Veth te verwijzen.

Mij rest thans niet meer, dan de interpellatie, door den heer D. ter Haar, op de voorgaande Zomervergadering te Oosterbeek ter tafel gebracht, te behandelen.

Die interpellatie drukte bezorgdheid uit over de toekomst en over de juistheid van het streven onzer Vereeniging. Uit de woorden van ons geacht medelid straalde de vrees door, dat de Vereeniging zich op een verkeerden weg bevond, of gevaar liep haren invloed te verliezen.

Niet zonder eenige bevreemding heeft het Bestuur die beduchtigheid opgemerkt en zich afgevraagd, wat toch de reden van eene zoodanige pessimistische beschouwing konde zijn. Met algemeene instemming immers kon op ons 50-jarig feest te 's Gravenhage worden geconstateerd, hoe juist en verstandig de richting was, waarin onze Vereeniging zich bewoog, met hoeveel vrucht zij had gewerkt, en vervulde dit ons met dankbaarheid jegens de oprichters der Vereeniging, van welke nog twee aanwezig waren. Sedert 1895 nu is op denzelfden weg voortgegaan en verheugen wij ons in toenemenden voorspoed, ons ledental is vermeerderd, onze financiën verkeerden in goeden toestand, aan bijdragen voor het Tijdschrift ontbreekt het niet, zelfstandige werken over entomologie en wel belangrijke, werden in de laatste jaren ondernomen of voltooid, kortom, voor wie onbevooroordeeld de zaken beschouwt, is er niet anders dan stof tot tevredenheid. Met beslistheid kan dan ook worden verklaard, dat er voor somber getinte beschouwingen, (waarin de geachte interpellant trouwens vrij wel alleen blijkt te staan), geen grond is en met volle overtuiging mag men zeggen, dat het getij *niet* verlopen is, de bakens dus *niet* behoeven te worden verzet. Nog altijd beheerscht onze Vereeniging hier te lande alle leven op entomologisch gebied.

Ook vreest het Bestuur niet dat dit niet zoo blijven zal. In het oprichten van vereenigingen tot beoefening der natuurlijke historie ziet het geen gevaar. Veeleer een voordeel, zoowel voor haar zelve als voor de Dierkundige en Botanische Zustervereenigingen. Goed geleid toch, kunnen zulke vereenigingen van beginnenden kweekscholen worden van nuttige leden, van wetenschappelijke beoefenaars der natuurlijke historie, nog altijd veel te schaarsch in Nederland en hare oprichting moet dus worden toegejuicht. Zouden zij slecht bestuurd worden en te niet gaan, welnu, men zoude het natuurlijk betreuren, maar onze vereeniging zou er geene directe schadelijke gevolgen van ondervinden en zij behoefde zich haar verdwijnen verder niet aan te trekken.

In het voorbijgaan zij nog opgemerkt dat het «publiceeren van voor onze fauna nieuwe soorten», waarvan de heer ter Haar spreekt, volstrekt niet het eenige doel der werkzaamheid van de Nederlandsche Entomologische Vereeniging is en wat dat publiceeren zelf aangaat, dat kan immers ieder op zijne eigene verantwoordelijkheid doen wanneer en waar hij wil. Eene andere kwestie is, in hoeverre men gehouden is op onbekookte opgaven acht te slaan, doch door het na te laten zal, in ieder geval, de Vereeniging «het hecht niet uit hare handen geven». Over haar kapitaal en hare boekerijen zal zij wel meester blijven.

De heer ter Haar zegt, dat onze Vereeniging door hare hooge contributie «zonder eenig tastbaar voordeel» te exclusief is. Is eene contributie van *f* 6.— per jaar dan te hoog? Niet alleen is het Bestuur van eene andere meening, maar meermalen is zelfs door leden als hun gevoelen geuit dat die contributie verhoogd diende te worden. Wat «tastbare voordeelen» betreft, zoo ziet de geachte interpellant blijkbaar het bezit onzer kostbare bibliotheken, om van niets anders te spreken, geheel over het hoofd. Dat voordeel is «tastbaar» genoeg.

Wat verder eene andere zaak is, waarop de heer ter Haar wijst als een misstand, namelijk dat «de leden voor eigen rekening de vergaderingen mogen bezoeken» zoo wil ik opmerken, dat toch wel niemand, hij zelf ook niet, zou wenschen dat aan de leden,

die onze bijeenkomsten verlangen te bezoeken, vergoeding voor reis- en verblijfkosten werd geschonken, misschien bovendien presentiegeld? Ik geloof, dat bij dit denkbeeld geen oogenblik behoefte te worden stilgestaan, evenmin als bij dat, om aan de leden « een kosteloos abonnement op de Levende Natuur » te verschaffen. Beide zaken zouden ook onze finantiën finaal te gronde richten.

Beslist moet het Bestuur de trouwens wel niet zoo scherp gemeende als aangeduide insinuatie afwijzen, dat aan de Commissie van Redactie of aan onzen Secretaris de schuld ligt van het naar de meening van den heer ter Haar althans, laat verschijnen der verslagen. Dit ligt aan andere oorzaken, zeker niet aan gebrek aan activiteit en is ook van geen overwegend belang. Beschrijvingen van nieuwe soorten toch komen nooit in die Verslagen voor en van benadeeling van « prioriteitsrechten » kan dus geen sprake zijn.

Het Bestuur heeft dan ook, na behoorlijke overweging, in de interpellatie van den heer ter Haar geene aanleiding gevonden tot het doen van eenig, daaraan rechtstreeks ontleend voorstel.

Ten slotte wensch ik op te merken dat, indien ik de interpellatie van den heer ter Haar zoo breedvoerig behandel, dit niet alleen is uit waardeering van de onmiskenbare belangstelling in het welzijn onzer Vereeniging die er uit blijkt, maar ook om het streven der Nederlandsche Entomologische Vereeniging duidelijk te preciseeren. Het is haar volstrekt niet te doen om in aanraking te komen met de groote schare, niet om tegen eene onbeduidende contributie leden aan te werven die geene speciale studiën maken en geene boeken uit de bibliotheek leenen, en om dezulken gratis, ter verpoozing, aan wat lichte lectuur te helpen, maar om medewerking van ernstige, grondige beoefenaren der entomologie zooals zij er steeds velen heeft geteld. Aan *dezen* biedt zij de haar ten dienste staande hulpmiddelen. Zij blijve echt wetenschappelijk zooals zij is, maar worde nooit eene zoogenaamde populaire vereeniging. Daarheen zouden, stellig zonder dat hij het direct bedoelt — zijne openingsrede van heden bewijst het trouwens — de in de interpellatie uitgedrukte aspiratiën van den heer ter Haar leiden.

Intusschen is zij toch voor het Bestuur eene aanleiding geweest

om op nieuw de aandacht te vestigen op een reeds vroeger, ik meen door wijlen Snellen van Vollenhoven geopperde zaak, namelijk op de vraag, of het ook goed konde zijn, over te gaan tot de uitgave, op vaste tijdstippen, van entomologische berichten waarin, op beknopte wijze, korte mededeelingen, welker spoedige publicatie om de eene of andere reden wenschelijk werd geacht, konden worden opgenomen op de wijze, zooals dit bij andere entomologische vereenigingen, welke meer vergaderingen houden dan twee per jaar, gebruikelijk is. Korte berichten over zaken onze Vereeniging betreffende, zouden dan tevens aan die berichten worden toegevoegd.

Eene ernstige proef met deze zaak verlangende te nemen, heeft het Bestuur dan ook een reglement opgemaakt en aan de leden rondgezonden. Het was voornemens, reeds vóór deze vergadering, op 1 Juli jl. het eerste nummer der «Entomologische Berichten» te publiceeren, doch heeft, na overleg, beter gevonden, dezen eersten stap met minder overhaasting te doen en de vermelde uitgave tot 1 September aanstaande te verschuiven. Wellicht kunnen dan ook nu nog enkele verbeteringen of aanvullingen van het reglement worden aangebracht. Het Bestuur is gaarne bereid eventueel daartoe strekkende voorstellen in overweging te nemen en deze is dan ook de bedoeling van N°. 4 der punten van behandeling.

Thans aan het eind van mijn Jaarverslag gekomen en dit besluitende met de gewone opwekking, om onvermoeid en eensgezind voort te streven op de baan die voor ons ligt, is het omdat ook ik, evenals onze geachte eerevoorzitter van heden, het vaste vertrouwen heb dat wij dit zullen zien. De Entomologische Vereeniging — om bij een beeld der openingsrede van onzen geachten eere-voorzitter te blijven — make dus wel hare jaarlijksche balans op, maar sluite de boeken niet voor goed af; zij legge nieuwe memorialen, journalen en grootboeken aan, en wel dikke, indien de oude vol mochten zijn!

De **Eere-Voorzitter**, den President den dank der leden brengende voor de zorgvuldigheid, waarmede hij de lotgevallen van het laatste vereenigingsjaar heeft vermeld, vraagt of wellicht nog een der aanwezige leden eenige inlichtingen omtrent het vermelde

heeft te doen, waarna hij het woord geeft aan den Penningmeester tot het uitbrengen van zijn finantieel overzicht:

Deze vermeldt thans de volgende cijfers:

Algemeene Kas.

O n t v a n g s t.

Rente van effecten	f	120.39
» » kasgeld	»	25.91
Contributie van leden	»	594 —
» » begunstigers	»	175.—
Jaarlijksche bijdragen	»	6.—
Verkochte geschriften	»	— .90
» doubletten uit de bibliotheek	»	22.35
Schenkingen	»	1,100,—
	f	2,044,55

U i t g a a f.

Nadeelig saldo vorig jaar	f	243.97
Bijgepast tekort aan de Kas van de Bibliotheek H.		
H. v. d. Lier over 1900/1901.	»	76.50
Onkosten van vergaderingen	»	14.15
Bewaring fonds Tijdschrift	»	60. —
Assurantie van de Bibliotheek A.	»	10.90
Jaarlijksche bijdrage aan de Phytopathologische Ver-		
eeniging	»	5.—
Aankoop van boeken	»	67.15½
Inbinden van boeken	»	74.25
Drukken van verslagen	»	139.31½
Drukken van supplementen op de catalogi.	»	24.50
Circulaires, adressen enz.	»	24 —
Lokaalhuur.	»	60.—
Verschotten der leden van het Bestuur.	»	88.63½
	f	888.37½

De ontvangsten bedroegen . . .	f 2,044.55
De uitgaven	» 888.37½
dus batig saldo	f 1,156.17½

Trekt men van dit batig saldo de f 1,100.— af, die aan schenkingen ontvangen zijn, dan blijft er toch nog een saldo van f 56.17½, niettegenstaande het jaar begon met een te kort van f 243.97, terwijl ook nog een te kort van f 76.50 op de Bibliotheek H. H. v. d. Lier moest worden bijgepast, te zamen dus f 320.47.

Fonds voor de uitgaaf van het Tijdschrift.

O n t v a n g s t.

Rijkssubsidie	f 500.—
Verkochte exemplaren aan den boekhandel . . .	» 195.60
» » » de leden	» 276.—
» vroegere jaargangen	» 33.—
Bijdragen van begunstigers.	» 75.—
	f 1,079.60

U i t g a v e n.

Nadeelig saldo vorig jaar.	» 63.83
Drukloon (Dl. 43, afl. 1 en 2)	» 340.65
Voorschotten, waaronder kosten van verzending . .	» 57.26½
Assurantie van het fonds Tijdschrift	» 3.40
Zegel en leges op de rijkssubsidie.	» 2.13½
	f 467.28

De ontvangsten bedroegen . . .	f 1079.60
De uitgaven	» 467.28
dus batig saldo	f 612.22

Hoe fraai deze rekening ook schijnt, de werkelijkheid is helaas anders. De rekening betreffende de vervaardiging van platen kwam zoo laat in, dat zij niet meer voor deze vergadering kon worden betaald, terwijl de rekening van den drukker voor afl. 3 en 4 van deel 43 zelfs nog niet is ingekomen.

De rekening der platen bedraagt	f 855.50
Die van den drukker geschat op	» 130.00
blijft dus nog te betalen ±	f 985.50

Er zou dus eigenlijk op deze rekening een vermoedelijk tekort zijn van $f\ 985.50 - f\ 612.22 = f\ 373.28$.

Fonds der bibliotheek Hartogh Heys van de Lier.

O n t v a n g s t.

Rente inschrijving Grootboek.	f 302.54

U i t g a v e n.

Inbinden van boeken	f 28.60
Aankoop van boeken	» 402.00
Assurantie	» 9.05
	f 439.65

De uitgaven bedroegen f 439.65

De ontvangsten » 302.54

dus nadeelig saldo f 137.11

Dat deze rekening weder met een zoo aanzienlijk tekort sluit, is geheel buiten de schuld van het bestuur. Nauwelijks één nieuw werk werd aangekocht, maar de vloed van vervolgwerken was zoo groot, dat wij er geheel door overstroomd werden.

Daar de Vereeniging ten slotte voor de drie rekeningen toch even aansprakelijk is, kunnen wij ze tot één vereenigen. Wij hebben dan:

Te kort op de rekening H. H. v. d. Lier	f 137.11
Vermoedelijk tekort op de rekening van het tijdschrift ±	» 373.28
Te zamen ±	f 510.39

Hiervan afgetrokken het batig slot van de algemeene kas, na aftrek der schenkingen, die ik gaarne bij ons kapitaal zou willen

voegen, ten bedrage van $f\ 56.17\frac{1}{2}$, zoo staan wij dus eigenlijk voor een tekort van $\pm f\ 454.21\frac{1}{2}$.

Het jaar 1899/1900 sloot met een tekort van $f\ 390.30$. Dit is thans geklommen tot $\pm f\ 454.21\frac{1}{2}$. Daaruit volgt dus, dat wij niet alleen niet er in geslaagd zijn dit tekort te doen verdwijnen, of althans aanzienlijk te doen verminderen, maar dat het zelfs met $\pm f\ 63.91\frac{1}{2}$ toegenomen is.

De **Penningmeester** brengt verder ter tafel de door hem opgemaakte begrooting voor het volgend jaar, waaruit blijkt, dat het ondoenlijk zal zijn deze sluitende te maken, wanneer niet de aankopen voor de bibliotheek Hartogh Heys van de Lier beperkt worden. Om hiertoe te geraken is het eenige middel het abonnement op eenige tijdschriften, waarin weinig over entomologie voorkomt en welke reeds in andere bibliotheken in ons land aanwezig zijn, op te zeggen.

De heer **Piepers** acht dit ook het eenige doeltreffende middel en stelt dus voor aan het Bestuur over te laten, welke abonnementen zullen worden opgezegd, waarmede de vergadering zich vereenigt, nadat de heer Reuvens heeft medegedeeld, dat in de eerste plaats daarvoor in aanmerking zullen komen:

Archiv für Naturgeschichte,

Annales des Sciences naturelles, en

Archives (nouvelles) du Muséum d'histoire naturelle,

daar deze slechts zeer zelden door de leden worden geraadpleegd en in minstens vier bibliotheken in ons land te vinden zijn.

Ook sluit de vergadering zich aan bij het voorstel van Mr. Piepers om schenkingen aan de vereeniging zooveel mogelijk te kapitaliseeren.

De **Eere-Voorzitter** verzoekt de heeren J. Th. Oudemans en L. H. D. de Vos tot Nederveen Cappel in de pauze de rekening van den penningmeester na te zien, waartoe deze zich bereid verklaren.

De heer **Reuvens** brengt hierop het volgende verslag betreffende de bibliotheken uit:

Mijne Heeren!

Aangenaam is het mij, u weder verslag te geven omtrent den staat van onze Bibliotheek. Zij verkeert in een gunstigen toestand, is weder aanzienlijk rijker geworden en heeft over haar nieuwe woning niet te klagen. Een loketkast boven de schrijftafel is in een honderdtal hokjes verdeeld, veel gemak gevend bij het sorteeren der ingekomen boeken. Ten dienste der leden zijn gedrukte ontvangst-kaarten aangeschaft; wie nu de geleende boeken terugstuurt, ontvangt steeds bericht van aankomst. Het zenden van 5 cents-postzegels voor re $\acute$ us kan dus achterwege blijven.

Van vele zijden kreeg de bibliotheek in dank aanvaarde geschenken; de namen der gevers zijn: W. H. Ashmead, N. Banks, C. Berg, British Museum, A. Busck, D. W. Coquillet, Department of Agriculture Washington, H. G. Dyar, Ent. Soc. of Ontario, F. D. Godman, D. v. d. Hoop, A. Lameere, J. G. de Man, J. Mc Neill, J. C. H. de Meijere, Ministerie v. Waterstaat, J. Th. Oudemans, A. S. Packard, F. Plateau, Proefstation O.-Java, G. L. Reuvs, C. Ritsema Cz., R. Landbouwschool, J. B. Smith, Smithsonian Institution, D. ter Haar, A. G. Vorderman, E. Wassmann, H. W. v. d. Weele, L. Zehntner en Zeeuwsch Gen. v. Wetenschappen.

Den leden-gevers mijn specialen dank; hoe meer wij zelven afstaan, hoe inniger de band met de bibliotheek, hoe beter wij ons er in thuis voelen.

Al is het weinig, er kon toch dit jaar wat nieuws aangekocht worden, terwijl door bemiddeling van onzen Secretaris nieuwe ruilingen aangegaan zijn. In Supplement IV, u binnenkort aangeboden, zult u alle aanwinsten kunnen vinden.

Velen onzer maakten gebruik der boeken, naar ik hoop het volgend jaar weer meerderen.

Gij ziet, M. H., er valt niet te klagen; integendeel, de gloed die onze Vereeniging steeds in zich gevoelt, en die haar door alles heen verwarmt en doet bloeien, koesterde ook uw boekenschat, en stelde mij in staat hier in 't hooge Noorden van ons Vaderland een warm gevoeld getuigenis daarvan af te leggen.

Thans stelt de **Eere-Voorzitter** voor over te gaan tot behandeling van het als 4e punt der agenda vermelde voorstel tot uitgave van Entomologische Berichten.

In de eerste plaats wordt hiertoe bij acclamatie besloten en daarna wordt het door het bestuur voorgestelde reglement artikelsgewijze behandeld. Enkele artikelen worden eenigszins gewijzigd, met welke wijzigingen het bestuur zich gaarne verklaart te vereenigen.

Het geheele reglement wordt hierop als volgt vastgesteld:

ARTIKEL 1.

Er worden, naast en afgescheiden van het Tijdschrift voor Entomologie, door de Nederlandsche Entomologische Vereeniging uitgegeven: « **Entomologische Berichten** ».

ART. 2.

Daarin worden opgenomen: Korte mededeelingen, de Entomologie in haren geheelen omvang betreffende, zonder afbeeldingen op kosten der Vereeniging, niet in vreemde talen, alleen van de leden der Nederlandsche Entomologische Vereeniging, met korte titels en met onderteekening der inzenders.

ART. 3.

De Redactie van de « Entomologische Berichten » is opgedragen aan die van het Tijdschrift voor Entomologie; zij plaatst de ingekomen bijdragen, die haar geschikt voorkomen, naar volgorde van inzending, behoudens verandering naar haar oordeel en met inachtneming van het bepaalde in art. 6.

ART. 4.

Aan de Redactie is ook opgedragen de geheele correctie; proeven zullen dus aan de inzenders der bijlagen niet worden toegezonden. Aanbevolen wordt derhalve alles, vooral de namen, met eene duidelijk leesbare hand te schrijven en slechts op eene zijde van het papier.

ART. 5.

De «Entomologische Berichten» verschijnen iedere twee maanden, in de eerste dagen der maand en wel, zoo er stof genoeg voorhanden is, te beginnen met 1 September 1901.

ART. 6.

Jaarlijks verschijnen niet meer dan 3 vel druks, met inhoudsopgave van den jaargang.

ART. 7.

Bijdragen moeten franco worden toegezonden aan den Secretaris der Nederlandsche Entomologische Vereeniging, ééne maand voor de verschijning van ieder «Bericht». Later ontvangene blijven in ieder geval voor een volgend nummer liggen.

ART. 8.

De toezending geschiedt franco en gratis aan alle eere-, corresponderende en gewone leden der Nederlandsche Entomologische Vereeniging, alsmede aan hare begunstigers, behoudens het bepaalde in Art. 9, zoomede aan alle genootschappen en personen, met wie de Nederlandsche Entomologische Vereeniging een ruil van publicatiën onderhoudt.

ART. 9.

De bovenvermelde kosteloze toezending geschiedt voorloopig bij wijze van proefneming. Later, wanneer het Bestuur bekend zal zijn met de kosten, zal worden beslist of daarmede op denzelfden voet zal worden voortgegaan.

Aldus vastgesteld door het Bestuur in Maart en nader aangevuld in de Zomervergadering, gehouden te Groningen, op 13 Juli 1901.

De **Eere-Voorzitter** verzoekt thans den President van het bestuur het voorstel tot benoeming van den heer Erich Wasmann, S. J., te Luxemburg, tot Correspondeerend lid nader toe te lichten.

Deze voldoet hieraan gaarne en ontvouwt de beweegredenen, die tot dit voorstel hebben geleid. De heer Wasmann deelde in den loop van 1900 aan het bestuur zijn wensch mede om als lid te bedanken wegens zijne verhuizing naar Luxemburg, hetgeen het bestuur met leedwezen vernam. Om toch nog den band met den heer Wasmann te onderhouden na zijn verlaten van ons land, zou het bestuur genoemden heer gaarne onder de corresponderende leden zien opgenomen.

Naar aanleiding van het door het bestuur gedane voorstel, vraagt de heer **J. Th. Oudemans** het woord. Hij meent, dat de verdiensten van den heer Wasmann op wetenschappelijk-entomologisch gebied, met name diens onderzoekingen over *mierengasten*, hem van den kant onzer vereeniging wellicht op eene hoogere onderscheiding dan de voorgestelde aanspraak geven. Hij vraagt derhalve of het bestuur wellicht geneigd zou zijn, een voorstel aan de vergadering te doen om den heer Wasmann tot *Eerelid* te benoemen.

De **President** verklaart zich namens het bestuur bereid het voorstel aldus te wijzigen, mits geen der aanwezige leden daartegen is.

Het applaus bewijst, dat de vergadering deze wijziging van het voorstel goedkeurt en wordt de heer Erich Wasmann, S. J., te Luxemburg met algemeene stemmen tot Eerelid benoemd ¹⁾.

Als plaats voor de Zomervergadering van 1902 wordt door den heer Everts: Zutphen, door den heer Oudemans: Winterswijk, door den heer Leesberg: Woermond en door den heer Reuvens een der plaatsen in het Gooi voorgesteld.

Bij de hierop gevolgde stemming wordt Zutphen echter gekozen met groote meerderheid en wordt vastgesteld, dat de bepaling van

1) Sedert is bericht ontvangen, dat de heer Wasmann, onder dankbetuiging voor de onderscheiding, deze benoeming heeft aangenomen.

de plaats, waar de excursie zal gehouden worden, aan den Eere-Voorzitter voor die vergadering wordt overgelaten.

De heer J. Th. Oudemans wordt hiertoe gekozen; deze verklaart zich bereid deze functie op zich te nemen, waarmede de vergadering door applaus hare instemming te kennen geeft.

De vergadering wordt hierop als gewoonlijk tot 2 ure geschorst.

Na de pauze verleent de **Eere-Voorzitter** het eerst het woord aan de Commissie tot nazien der rekening en verantwoording van den Penningmeester. Namens deze deelt de heer J. Th. Oudemans mede, dat alles in volkomen orde is bevonden en stelt hij dus aan de vergadering voor den Penningmeester décharge te verleen voor zijn gehouden beheer, onder dankzegging voor de betoonde moeite, waarmede de vergadering door applaus zich vereenigt.

De punten der agenda dus afgehandeld zijnde, wordt tot het houden der wetenschappelijke mededeelingen overgegaan.

De heer **ter Haar** heeft alleen eene korte mededeeling, die betrekking heeft op de streek om de stad dezer vergadering. In den laatsten tijd zijn er nl. enkele zeldzame lepidoptera om Groningen gevangen, waarvan de meest Noordelijke, niet Noordelijker dan Zwolle was gevangen. Spr. noemt de volgende soorten:

Harpyia bifida Brahm (door den heer Kooi);

Asphalia ridens F. rups door spr.);

Leucania turca L. (door den heer de Boer);

Biston zonaria W. V. (door S. Posthumus, een leerling van de H. B. S.) en

Acrolepia arnicella v. Heijden. (door spr.)

De heer **Reuvens** heeft dezen zomer in Gelderland plantenluizen in overgroot aantal waargenomen, welke waarneming door verscheidene leden wordt bevestigd, doch waarvan de oorzaak niet is na te gaan.

Tevens vestigt Spr. de aandacht op eene distelachtige plant,

Dipsacus silvestris, merkwaardig om den stand der bladeren om den stengel, waardoor bakjes gevormd worden, die bij droogte steeds met vocht gevuld zijn en die vroeger aan deze plant den naam van Venus-waschbekken hebben geschonken. Zij wordt tegenwoordig weinig meer gekweekt, hoewel het een mooie sierplant van meer dan meter-hoog wordt. In zijn tuin staan een paar exemplaren van meer dan twee meter hoog en hij vermoedt, dat op deze plant interessante insecten zullen voorkomen.

Eindelijk vraagt Spr. eenige inlichtingen omtrent de al of niet noodzakelijkheid om in 't vervolg in onze Catalogi de Spinnen niet meer in de groep «Bijzondere insectenkunde» onder te brengen, maar als hoofdgroep naast de Insecten te beschouwen.

Algemeen wordt dit wenschelijk geacht en zal dus bij eene eventueele nieuwe uitgave der Catalogi daarmede rekening gehouden worden.

De heer **H. J. Lycklama à Nyeholt** deelt zijne ondervindingen mede, opgedaan bij het zoeken van vlinders en rupsen 'snachts bij kunstlicht. Reeds vroeger had hij op aanraden van den heer Snellen getracht *Noctuina* te vangen door met een lantaarn de bloeiende heide af te zoeken, doch had hij daarmede weinig succes gehad. Echter heeft hij den laatsten tijd daarbij een acetyleenlantaarn gebruikt en bleek deze verrassende uitkomsten te geven. De proef werd genomen door drie personen, waarvan een voorzien van een kaarslantaarn, een van een petroleumlamp en de derde van een acetyleenlantaarn en bleek hierbij, dat deze laatste zeker het aanbevelenswaardigste is.

Verlicht men 'savonds, wanneer de maan niet schijnt, daarmede de heideplanten, dan treft men daarop allerlei lepidoptera aan, die rustig blijven zitten zuigen. Hij verzamelde op deze manier allerlei *Agrotis*-soorten, o. a. *castanea* Esp. en *obelisca* Hb., *Leucania*- en *Xanthia*-soorten, Geometridae, o. a. *Eupithecia lina-riata* F., *centaureata* F. en *succenturiata* L., welke men rustig kon bezien en met een doosje vangen. Ook treft men vele dagvlinders slapende tegen de stengels aan en kan men door het heldere

licht de 's nachts vretende rupsen duidelijk herkennen. Vliegende vlinders kan men met deze lantaarn gemakkelijk volgen en dan met het net vangen.

Verder deelt Spr. mede, dat hij verleden jaar uit een rups, welke eikenloof vrut, een *Sphinx pinastri* L. verkreeg.

De heer **Van Rossum** laat ter bezichtiging rondgaan:

1^o. Parthenogenetische manlijke wespen van *Trichiosoma lucorum* L., welke van 15 tot 24 April 1901 verschenen. Slechts vier imagines hebben zich ontwikkeld uit de 32 cocons, welke Spreker bezat (zie Tijdschr. v. Entom. XLIV. Versl. p. 25); het zijn kleine exemplaren ongeveer 16 à 17 mm. lang. Een paar cocons welke slechts gedeeltelijk doorgebeten waren, bleken doode maar goed ontwikkelde mannetjes te bevatten. Verder werden bij opening der cocons nog gevonden zes doode manlijke wespen, waarvan twee onvolkomen ontwikkeld waren. In al de overige cocons — waaronder zeer kleine van circa 14 mm. — waren de larven verdroogd en zeer hard geworden. Het resultaat van deze kweeking is dus zeer gering; van de 123 parthenogenetische larven maakten slechts 32 cocons en deze leverden slechts 4 wespen! Reeds vroeger werd waargenomen, dat het moeilijk is parthenogenetische *Trichiosoma*-larven ter ontwikkeling te brengen. Parthenogenetische larven van *Trich. sorbi* bezweken bij von Siebold allen (Katter's *Entomol. Nachrichten* 1884. N^o. 7 p. 94) en Oudemans verkreeg uit dergelijke larven van *Trich. lucorum* slechts één imago, dat ook een manlijk exemplaar was. (Tijdschr. v. Entom. XLII p. 239). Cameron vermeldt bij *lucorum* eveneens: « Virgin eggs produce males ».

2^o. Manlijke parthenogenetische wespen van *Clavellaria Amerinae* L.

Van de 40 volwassen larven uit derde parthenogenetische generatie (Tijdschr. v. Entom. XLIV p. 26) bleken 27 cocons gemaakt te hebben; buitendien werden er nog een paar half voltooide cocons in het glas gevonden. Dertien larven zijn dus vóór of tijdens het inspinnen bezweken. Van de 27 cocons waren er twee wit en doorzichtig; juist deze bevatten in April verdroogde larven. De

overige leverden van 12 tot 21 April 13 wespen, terwijl nog 12 cocons over zijn; één bleek bij opening op 11 Juni nog eene zeer welvarende larve te bevatten, zoodat er waarschijnlijk in het volgend voorjaar nog meer wespen zullen verschijnen.

Alle wespen uit deze parthenogenesis in derde generatie zijn van het manlijk geslacht. Bij de eerste parthenogenesis verschenen er *meer wijfjes* dan mannetjes; bij de tweede *meer mannetjes* dan wijfjes... en thans uit de kweek in derde parthenogenetische generatie *uitsluitend* manlijke voorwerpen. Zij zijn slechts weinig kleiner dan de wespen der tweede kweeking.

Uit cocons der tweede parthenogenetische generatie (kweek 1899) verschenen thans van 13—21 April 10 wespen, waarvan 8 ♂ en 2 ♀, na tweejarige overwintering.

En uit drie cocons der eerste parthenogenesis (kweek 1898) kwamen in de eerste dagen van April, na *driejarige* overwintering nog een ♂ en ♀ te voorschijn; de derde cocon was wel opengebeten, maar bevatte een dood mannetje. Dat Clavellaria-cocons wel eens twee winters blijven overliggen wordt door Judeich und Nitsche, *Forstinsektenkunde*, Deel I p. 664 aangegeven; nog niet waargenomen was, dat dit zelfs drie winters duren kan.

Uit de kweek van 1899 zijn vele cocons over, waaruit in 1902 vermoedelijk nog wespen te verwachten zijn.

3°. Manlijke parthenogenetische wespen van *Holcocneme coeruleocarpa* Htg.

Van 15 April tot in het laatst der maand verschenen nog negen Holcocneme-wespen. In het najaar van 1900 waren er reeds 47 te voorschijn gekomen (Tijdschr. v. Entom. XLIV, Versl. p. 28), in het geheel dus 56 manlijke wespen uit 67 larven, welke alle cocons gemaakt hadden.

In sommige waren doode manlijke wespen; slechts weinige waren verdroogd. Het aantal uitgekomen wespen bedraagt dus ruim 83.5 %, zoodat het resultaat van deze kweeking alleszins gunstig te noemen is.

4°. Parthenogenesis van *Pteronus dilutus* Brischke.

Den 30sten September van het vorige jaar werden door Spreker drie larven gevonden op *Salix caprea* in zijn tuin. Zij zaten aan

de onderzijde van het blad uitgestrekt; het geheele lichaam is zeer licht groen getint, slechts op den rug iets donkerder en met eenige fijne witte haartjes bezet. De bijna doorschijnende larven schenen exemplaren te zijn van de ook door Brischke op wolwilg gevonden en door hem gekweekte bladwesplarven, welke door Zaddach *Nematus dilutus* genoemd werden, nadat zij eerst voor *Nematus varius* Lep. = *Dineura de Geeri* Kl. gehouden waren. Uit den *Catalogus Hymenopterorum* van von Dalla Torre blijkt intusschen, dat door Eversman in Rusland reeds larve en wesp beschreven was als *Nematus diaphanus* Ev. Ook door André wordt zij onder dezen naam vermeld; door Konow echter in zijne *Tenthredinidae Europae* en in zijne analytische tabel voor het determineeren van bladwespen-larven *Pteronus dilutus* Brischke genoemd. In de Naamlijst van Nederlandsche Tenthredinidae van Oudemans wordt zij niet vermeld; volgens Zaddach is zij behalve in Duitschland ook in Schotland gevonden.

De larven welke ook bladeren van *Salix vitellina* vraten, waren tegen half October in den grond gekropen; 12—14 Mei kwamen er drie vrouwelijke wespen uit te voorschijn, overeenkomende met de beschrijving der *dilutus*-wesp in Brischke und Zaddach, *Beobacht. über Blatt und Holzwespen*, 1884, Erste Abth. p. 296, n^o. 41. De wespen werden ingebonden op *Salix caprea*; reeds door Brischke is waargenomen, dat de eieren aan de onderzijde van het blad in de hoofdnerf gelegd worden op wolwilg in *Salix viminalis*. Op 30 Mei, dus na achttien dagen, werd het eerste gevreet ontdekt; de jonge larfjes voeden zich eerst met weeker bladweefsel aan de ondervlakte van het blad en vreten er later gaatjes door; zij geleken geheel op de in September gevonden larven en bij de vervellingen hadden geen kleurveranderingen plaats. Weldra verschenen er meer, en tegen half Juni werden omstreeks 85 parthenogenetische larven geteld; zij werden naar binnen verhuisd en waren tegen 10 Juli, dus na zes weken, in den grond gekropen. Vele der kleine dieren waren intusschen bezweken, maar het gelukte toch ruim een veertigtal groot te brengen, waaruit zich wellicht nog in den loop van den zomer wespen kunnen ontwikkelen.

5°. Kruisings-proeven met *Cimbex*-wespen.

Nadat 12 en 13 Mei vier vrouwelijke wespen van *Cimb. connata* Schr. na tweejarige overwintering en 21 Mei nog ééne na éénjarige overwintering verschenen waren uit in 1899 en 1900 op els gevonden larven, werden zij tezamen gebracht met manlijke wespen van *Cimb. lutea* L. syn. *saliceti* Zadd. Hiervan waren na éénjarige overwintering zes te voorschijn gekomen uit e. o. gekweekte en eene uit gevonden larven. De vrouwelijke wespen waren groote en sterke exemplaren, de manlijke over het algemeen niet zoo groot. Wanneer een der wilgen-mannetjes bij een elzenwifje gebracht werd, toonde de man zich weldra bereid tot nadere kennismaking, doch werd terstond vinnig afgebeten; dikwijls ook begonnen de vrouwen dadelijk de vijandelijkheden zoodra zij den man gewaar werden.

Na eenige vergeefsche pogingen werd dan door hem gelaten van verdere verkeerling afgezien. Bij de vele schermutselingen, die bij deze ontmoetingen plaats hadden, toonden de mannen zich meestal zachtzinniger en zagen zij van verderen strijd af. Een paar keeren echter, te zeer getergd door de onvriendelijke bejegening, traden zij plotseling krachtiger op, en toen bleek het dat zij, hoewel kleiner, toch van sterker kaken voorzien waren, want een der wifjes verloor bij een hevige worsteling een gedeelte van een der middenpooten, en een ander moest een stuk van een spriet op het slagveld achterlaten. Ongeveer dertig malen is de proef met de verschillende mannetjes en wifjes herhaald, doch nimmer had er copulatie tusschen *C. lutea* ♂ en *C. connata* ♀ plaats.

De vrouwelijke elzenwespen hebben 12 tot 22 dagen geleefd en waren intusschen geplaatst op takjes van berk, beuk, meidoorn en linde; zij hebben hierop niet gelegd.

Den 2den Juni verscheen na éénjarige overwintering eene fraaie vrouwelijke wesp van *C. femorata* L. syn. *betulae* Zadd. uit larven in het najaar op Moskowa bij Arnhem gevonden. Het eerste segment van het abdomen was bij deze wesp zwart; overigens was het achterlijf roodgeel met bruinroode inkervingen; de vleugelpunt zeer donker getint. De vrouwelijke berkenwespen met roodachtig

geel abdomen worden door Konow tot de variëteit *Griffini* Leach gerekend. De wesp, kleiner dan de *connata*-wijfjes, werd achter-eenvolgens met vier *lutea*-mannen tezamen gebracht. Met alle had copulatie plaats; zij verzette zich eerst wel eenigszins, maar toen er eenmaal vereeniging had plaats gehad, werd de tegenstand steeds geringer. Met den eersten man duurde de copulatie 10 minuten; met den tweeden 25 minuten; met den derden 4 minuten, daarop na een onderbreking weder 6 minuten, opnieuw na eene pauze 25 minuten en nogmaals na twee minuten pauze 10 minuten, in het geheel dus 45 minuten. Met n^o. 4 was na 2 uur, 38 minuten de copulatie nog niet afgelopen. Spreker kon zijne waarnemingen toen niet verder voortzetten en drie kwartier later terugkomend, zag hij het paartje uiteen, zich verkwikkend aan suikerwater. De vrouwelijke wesp werd daarop ingebonden op berk in den stadstuin; het weder was in de eerste week van Juni zeer droog en schraal, en hoewel het verblijf der wesp nu en dan met water besprenkeld werd, is zij reeds na een viertal dagen overleden, zonder eieren gelegd te hebben.

Den 3den Juni verscheen eene tweede *femorata* ♀, iets grooter dan de eerste; zij heeft geler abdomen met zwarte banden, zwarten thorax en bruingeel schildje en geleek iets meer op vrouwelijke *lutea* of *fagi*-wespen, maar is nog niet zoo zuiver geel gekleurd. De meeste *lutea*-mannetjes schenen nu te afgeleefd en deden geen ernstige huwelijksaanzoeken meer; toch had tot tweemaal toe met een *lutea* ♂ zeer korte copulatie plaats. Ook deze *femorata*-wesp heeft geen eieren gelegd. Zij was daartoe op iep gezet om te onderzoeken of zij daarop leggen wilde; volgens Eversman toch komt de larve dezer soort in Siberië ook op *Ulmus campestris* en *effusa* voor (Judeich und Nitsche *Forstinsektenkunde* I p. 665) en uit de afbeelding, die Kirby op plaat XVI, fig. 3 in zijne *List of Hymenoptera*, van het Britsche museum geeft, blijkt dat *C. Sibirica* ♂ zeer veel gelijk op *C. femorata* ♂ var. *silvarum*. Arnheemsche berkenlarven wilden echter geen iep vreten.

In het volgende jaar hoopt Spreker gelegenheid te hebben deze kruisings-proeven te herhalen. Tot nog toe is het hem alleen gelukt

uit *C. fagi* ♂ × *C. lutea* ♀ eieren, larven en wespen te verkrijgen; wel had ook copulatie van *C. lutea* ♂ × *C. fagi* ♀ plaats, doch dit beukenwifje heeft slechts weinig gelegd. (*Tijdschr. v. Entom.* XL. *Versl.* p. 44 en 47).

Uit den eenigen cocon, die Spreker van *Cimb. quadrimaculata* Müll. bezat, verscheen, helaas, een *Paniscus glaucopterus*.

Ter bezichtiging gaan rond twee takken van Canadaschen populier uit Dinksperloo, welke aan Spreker ter hand gesteld werden door ons medelid van Dissel. Aan de takken bevinden zich insnijdingen, die somtijds spiraal- of ringvormig worden, en volgens de meening van Prof. Ritzema Bos en den heer van Dissel veroorzaakt zijn door *Cimbex*-wespen, welke het uitloopende vocht oplikken. Larven van *Cimbex lutea* zijn door Spreker op Italiaanschen populier wel gekweekt, maar zoover hem bekend in de natuur nog nooit op eene populierensoort gevonden. Deze boomen schijnen dus toch wel door *Cimbex*-wespen bezocht te worden. Dezelfde insnijdingen heeft men buitendien gevonden aan beuk, hagebeuk, berk, esch en lijsterbes; vreemd is het dat zij nog niet aan els waargenomen zijn. Dat deze verwondingen door *Cimbex*-wespen veroorzaakt worden, werd voor het eerst in 1877 door Beling geconstateerd, welke eene vrouwelijke wesp er juist mede bezig vond aan een beuketak van 6 mm. dikte; het duurde $2\frac{3}{4}$ uur, alvorens zij dit takje geheel geringeld had. (Judeich & Nitsche *Forstinsektenkunde* Bd. I p. 666). Merkwaardig is hier de bijvoeging dat het gevangen wifje «nach Zaddach's eigener Bestimmung zu der Form *C. connata* Schr. gehörte». De elzenwesp ging zich dus laven aan beukesap! Tevens wordt hier aangegeven «Ob auch andere Keulen-Blattwespen ringeln, ist vorläufig unbekannt»; door Ritzema Bos is intusschen in 1893 waargenomen, dat berken op dergelijke wijze door wespen van *Trichiosoma lucorum* behandeld worden. (*Tijdschr. v. Ent.* XXXVII p. XXVIII.)

6°. *Trichiosoma*-wespen en larven.

In September 1900 waren door Spreker op berk in de nabijheid van Arnhem 15 larven van *Trich. lucorum* L. gevonden, waarvan

er 13 tegen het einde der maand, na verder met berk gevoed te zijn, cocons maakten. Vijf bleken door sluipwespen aangetast te zijn; zes leverden wespen van 12—19 Mei, en de twee overige cocons bevatten bij opening op 11 Juli eene levende, en eene verdroogde larve. De wespen: 3 ♂ en 3 ♀ waren niet zwart zooals de parthenogenetisch gekweekte berkenwespen (uit eieren van maagden uit Drentsche cocons) maar bezaten de voor wilgenwespen kenmerkende bruinroode kleur aan het achterlijf en de dichte beharing van het schildje. Ook door Snellen van Vollenhoven is in het Tijdschr. v. Entom., Deel VI op plaat 4 eene dergelijke wesp der berk afgebeeld, welke aldaar door hem *Cimb. lateralis* Leach genoemd wordt. In Deel III der Tweede Serie zijn daarentegen door denzelfden schrijver op pl. 8 afbeeldingen gegeven van aardkleurige wespen van *Cimb. lucorum* L. eveneens door hem op berk gekweekt; op bladz. 200 van dit deel noemt Sn. v. Vollenhoven de vroeger in Deel VI door hem beschreven wesp *Cimb. vitellinae* L. Inderdaad gelijkt deze en de door Spreker gekweekte wespen, volkomen op de wilgenwesp *Trich. vitellinae* L. wat ook de meening is van Dr. J. Th. Oudemans, die de pas uitgekomen imagines ten huize van Spreker aanschouwde, en ze later met *vitellinae*-exemplaren zijner verzameling vergeleek. De afbeeldingen van v. Vollenhoven gaan ter bezichtiging rond met zwarte Drentsche *lucorum*-wespen en de op *vitellinae*-gelijkende Arnhemsche.

Ook Cameron geeft aan, dat de roodachtige kleur aan zijden en achterlijf wel bij berkenwespen voorkomt (*Monogr. Brit. Phytoph. Hym.* III p. 20). Konow betwijfelt echter de juistheid van deze opgaaf en voegt er bij: «Eine solche Varietät ist sonst nirgends bekannt» (*Wiener. Ent. Zeit.* XVI Jahrg. p. 139). Hij hecht ook geen waarde aan de beschrijving van Leach en ... toch zijn dergelijke wespen door v. Vollenhoven en Spreker uit berkenlarven *gekweekt*!

Zou de Trichiosoma-wesp der berk ook niet in variëteiten kunnen voorkomen, gelijk dit bij de zoo zeer veranderlijke *Cimbex femorata* der berk bijv. het geval is? Of zou het mogelijk kunnen zijn, dat er kruisingen hebben plaats gehad; of dat wilgen-wespen eieren op berk gelegd hebben? Spreker heeft een ♂ en 2 ♀ zijner wespen

op wolwilg geplaatst; toen zij hier niet op wilden leggen, werden zij op berk ingebonden, maar hierop is evenmin gelegd. Ook verzond hij exemplaren dezer wespen aan Konow, maar mocht zijn oordeel hieromtrent nog niet vernemen.

Op dezelfde berken bij Arnhem zijn nu in Juni weder *Trichiosoma*-larven gevonden, en door welwillende tusschenkomst van den heer R. A. Polak werden Spreker ook berken-larven uit Drenthe toegezonden. Hij hoopt dus nogmaals door kweeking te kunnen vergelijken, of deze andere wespen leveren dan de Arnhemsche larven. Bij de laatste was er thans een, welke veel meer gelijkenis vertoonde met eene wilgen- of meidoorn-larve dan met de overige berken-larven, waartusschen zij aangetroffen werd. Door Konow worden twee soorten op wolwilg aangenomen, *Tr. silvatica* Leach. en *Tr. vitellinae* L., welke door Brischke en Zaddach voor variëteiten gehouden worden. Toen spreker deze berken-larve vergeleek met de beschrijvingen in Konow's *Analytische Tabelle*, p. 17, bevond hij, dat zij meer overeenkwam in uiterlijk met *vitellinae*, maar de kop geleek meer op dien van *silvatica*. Zij miste de bruinroode vlekjes boven de luchtgaten van *silvatica* en de algemeene kleur hield ongeveer het midden tusschen het «hell blaugrün» van *silvatica* en het «hell gelblich grün» van *vitellinae*. De vraag rijst toch, of het betrekkelijk geringe verschil der larven wel wettigt deze als soorten te beschouwen. Spreker herinnert er aan hoe zeer verschillend in tinten bijv. de rupsen van *Smerinthus populi* kunnen zijn, en dat ook hierbij voorwerpen gevonden worden van roode vlekjes voorzien.

De op berk gevonden *vitellinae*-achtige larve werd eerst op wolwilg en later op meidoorn gezet, waarvan zij in beide gevallen dadelijk ging vreten... Twee Drentsche *lucorum*-larven werden daarop in een glas geplaatst, waarin zich takjes van deze gewassen bevonden en weldra zat de eene wolwilg en de andere meidoorn te verorberen! Met meidoorn-larven, (*tibialis* Steph.) werden daarop ook proeven genomen, en het bleek dat deze eveneens berk en wolwilg vreten. ¹⁾ Spreker laat hierbij ter bezichtiging eene doos

1) *Lucorum*- noch *tibialis*-larven wilden lijsterbes gebruiken

rondgaan, waarin *lucorum*-larven welke zich met meidoorn voeden, en eene andere doos, waarin *tibialis*-larven, welke berk vreten . . . Zijn deze larven polyphaag? . . . of zouden de *Trichiosoma*'s van berk, meidoorn en wilg tot ééne varieerende soort behooren? Alleen door voortgezette kweekingen zullen de vele bladwespraadselen op te lossen zijn!

De *vitellinae*-achtige larve is later weder op berk gezet en begint zich nu in te spinnen.

7°. *Pteronus spiraeae* Zadd. (Tijdschr. voor Entom. Deel XLIV. Versl. p. 27).

Uit de in Sept. 1900 van Dr. Reuvens ontvangen *Spiraea*-larven uit Oosterbeek, verschenen in April 15 wespen, alle weder van het vrouwelijk geslacht. Het begint nu wel waarschijnlijk te worden dat aldaar in de natuur geen *Spiraea*-mannetjes voorkomen en dat de Oosterbeeksche larven zich ook ontwikkelden uit onbevruchte eitjes. Toen Spreker uit deze wespen parthenogenetische larven en daaruit in Juni ruim zestig wespen (uitsluitend wijfjes) verkregen had, zijn vele hiervan bij tientallen op een paar planten van *Spiraea aruncus* in den tuin geplaatst. Deze waren juist in bloei en werden door tal van insecten bezocht; eene ontmoeting met manlijke wespen zou hier dus niet onmogelijk geweest zijn. Merkwaardig was het dat de vrouwelijke wespen zoo spoedig verdwenen waren; van ongeveer 25, des namiddags op de plant gezet, was er den volgenden morgen geen enkele meer te vinden, den avond van te voren waren er nog verscheidene aan den onderkant der bladeren waargenomen. Zijn er vijanden die de wespen, vooral des nachts, aanvallen? Ook is het zonderling dat van al deze wespen slechts een paar eitjes gevonden werden. Zijn de overige wellicht door oorwormen verslonden? In de vrije natuur schijnen aan de kweek dezer wespen vele bezwaren verbonden, in verklaart dit hare zeldzaamheid. Binnenshuis op planten in potten is de kweek echter zeer gemakkelijk; de wespen gaan ingebonden terstond leggen, en Spreker telde thans ruim tweehonderd larven in tweede parthenogenetische generatie; wanneer de uit Oosterbeek ontvangen larven echter ook reeds uit onbevruchte eitjes voort-

kwamen, zijn de larfjes, die Spreker nu bezit minstens parthenogenetisch in derde generatie.

De heer **Reuvs** zegt, dat hij de Spiraea-plant in Oosterbeek nagezocht en er tot nu toe geen larven op gevonden heeft; in den vorigen zomer vertoonden zij zich ook eerst tegen half September.

8^o. Radiografieën van vlinderpoppen (Tijdschr. v. Entom. XLIV, Versl. p. 34). Spreker laat ter inzage rondgaan de verhandeling van Testenoire en Levrat: *Application des rayons X à la détermination du sexe des chrysalides à travers les cocons*, voorkomend in mededeelingen van het Laboratoire d'études de la soie, Lyon, 1896 -1897. Hij dankt de kennisneming dezer onderzoekingen aan de welwillendheid van ons medelid den heer v. Pelt Lechner, van wien hij het stuk ten geschenke ontving. Uit het met afbeeldingen voorziene opstel blijkt, dat de belichting van cocons door Röntgenstralen vooralsnog minder waarde voor de praktijk heeft, maar wellicht met voordeel toegepast zou kunnen worden «lors-qu'il s'agit de croisements entre différentes races», om bijv. te voorkomen dat er «accouplement irrégulier» plaats heeft. De schrijvers leggen er nadruk op, dat het een voorloopig onderzoek is, en hopen later aan deze laboratoriumsproeven «une consécration plus industrielle» te kunnen geven. In de door hen bijgevoegde radiografieën van levende manlijke en vrouwelijke cocons, is weinig onderscheid tusschen beide sexen waar te nemen, maar zéér in het oogvallend is dit ook niet in hunne radiografieën van gedoode cocons van *B. mori*.

Toen in het laatst van Juni vlinders van *Att. Cynthia* uit overwinterde cocons te voorschijn kwamen zond Spreker cocons van verschillende afmetingen aan den heer Loth te Arnhem. Hij vernam echter later dat «het Röntgenapparaat niet in orde geweest was» en de vlinders intusschen uitgekomen waren, zoodat hij tot zijn leedwezen geen radiografieën vertoonen kan.

Ten slotte deelt Spreker mede, dat bij het zoeken naar larven

van minder algemeen voorkomende rupsen bij Arnhem gevonden zijn: op berk drie ex. van *Endromis versicolora* L., tusschen Steenen tafel en Monnikhuizen; en eveneens op berk een drietal rupsen door Mr. Brants als *Asphalia flavicornis* L. herkend. Tevens gaan ter bezichtiging rond eieren van *B. rubi* L., waaruit zich een menigte sluipwespjes ontwikkelen.

De heer **J. Th. Oudemans** laat ter bezichtiging rondgaan eene serie inlandsche exemplaren van *Abraxas grossulariata* L., waarvan de uitersten door een zeer donker en een zeer licht voorwerp gevormd worden, verbonden door eene reeks van tusschenvormen. Vooral het lichtste exemplaar heeft een opvallend voorkomen en vertoont veel overeenkomst met de afbeelding bij Sepp, Nederlandsche Insecten, Dl. VII, titelplaat. Het is verder nagenoeg geheel gelijk aan de afbeelding bij Millière, Iconographie et Description de Chenilles et Lépidoptères inédits, T. I, Pl 1, Fig. 7.

Vervolgens toont Spreker eene reeks voorwerpen van *Agrotis dahlii* Hb. In 't najaar van 1900 verkreeg hij een aantal eieren dezer soort van den heer ter Haar, gelegd door exemplaren, te Kollum gevangen. Hij hield de rupsen in den winter aan het eten, eenvoudig door haar in een verwarmd vertrek te plaatsen en verkreeg aldus, nagenoeg zonder verliezen te hebben geleden, een aantal poppen, die van einde Januari tot half Maart de vlinders leverden. Deze waren groot van stuk, hebbende eene vlucht van 36 tot 41 mM. De mannetjes waren lichter van kleur dan de wijfjes en bij deze laatste was de niervlek niet zelden lichtgeel gevuld. Zie hieromtrent de mededeelingen van den heer ter Haar, Tijdschr. v. Entom., Dl. XLIV, Verslag p. 19-20. De rupsen waren zeer gemakkelijk groot te brengen en aten van allerlei, als: paardebloem (ook den wortel), brusselsche kooltjes, schijfjes aardappel, stukjes wortel, appelschillen enz. Ook nuttigden zij soms van de in haar verblijf aanwezige dorre beukenbladeren. Overdag waren zij geregeld verscholen onder steentjes, tusschen en onder het voedsel enz. Op dergelijke plaatsen verpopten zij zich ook en wel in een dun, met zand vermengd spinsel; zij kropen niet in

den grond. Een der rupsen groeide zeer langzaam en overwinterde klein; het was, alsof de warmte op dit individu geen vat had, alsof het zich niet wilde laten «trekken». Het zou zich, wat tijd van verpopping en uitkomen betreft, vermoedelijk gedragen hebben als voorwerpen in de vrije natuur, wat echter niet verder werd nagegaan, daar het als rups geprepareerd werd. Merkwaardig is het, dat eene dergelijke observatie ook door een ander bij onze soort gemaakt werd; zie eene mededeeling van H. Gaukler, *Illustr. Wochenschr. f. Entom.*, Bd. II, 1897, p. 239.

Vervolgens toont de heer Oudemans eenige exemplaren van *Coenonympha hero* L., op 6 en 7 Juni dezes jaars te Winterswijk, in gezelschap van den heer H. A. de Vos tot Nederveen Cappel, gevangen. Zooals sommigen zich zullen herinneren, werden in het vorige jaar, voor en na de zomervergadering, een paar voorwerpen van dezen nog slechts in Zuid-Limburg waargenomen dagvlinder eveneens te Winterswijk aangetroffen. Dit jaar waren de heer de Vos en Spreker gelukkiger; een met dit doel ondernomen excursie leverde in twee dagen een 24-tal voorwerpen op, behalve diegene, welke te veel beschadigd waren, om te worden bewaard. Spreker was verder nog zoo gelukkig, eene merkwaardige afwijking onder zijne voorwerpen aan te treffen, bij welke een groot gedeelte van de bovenzijde der vleugels veel lichter van kleur is dan gewoonlijk; aan de onderzijde is het verschil mede aanwezig, doch minder sterk. Het voorwerp zal later worden afgebeeld en nader beschreven. Mede gaat rond een voorwerp van *Satyrus semele* L., dat op den linker achtervleugel eene dergelijke afwijking vertoont, overigens echter normaal gekleurd is. Hierna vermeldt Spreker de vangst van een dozijn exemplaren van *Xiphodria dromedarius* F. door den heer ter Haar en hem zelven, van twee dagen geleden te Kollum. Het waren allen wijfjes, die bezig waren, hare eieren in wilgenstammen af te zetten. Deze houtwespsoort werd tot nog toe slechts op een paar plaatsen in ons land aangetroffen; zie de Naamlijst van Nederlandsche Tenthredinidae, *Tijdschr. v. Entom.*, Dl XXXVII, p. 92. De levende dieren gaan ter bezichtiging rond; opvallend is het, zoo sterk als zij in grootte

verschillen, in lengte nl. van 9 tot 17 mM., de legboor niet medegerekend.

Eindelijk vertoont Spreker een aantal photographieën van vlinders, door hem naar levende voorwerpen in hunne verschillende ruststanden vervaardigd, ten deele op natuurlijke grootte, ten deele tweemaal vergroot. Een lange expositietijd, soms van meer dan 3 minuten, bij gebruik van een zeer klein diaphragma, gaf beelden, waarop de afzonderlijke schubben gemakkelijk te onderscheiden zijn.

De heer **Everts** deelt in de eerste plaats iets mede over het afscheidingsprodukt der zoogenaamde «stinkklieren» bij *Aromia moschata* L. en bij de larven van vele Chrysomeliden, o. a. bij *Melasoma (Lina) collare* L.

Bij *Aromia* bevindt zich de stinkklier aan weerszijden op het metasternum; de uitmonding is nabij de achterhoeken gelegen en bovenaan heeft men een uiterst fijn, roestkleurig haarbundeltje.

Het afscheidings product heeft z. i. geheel de geur van salol; voor sommigen heeft het iets van rozenolie, voor anderen van muskus, van daar den naam van Rozen- of Muskusboktor.

Bij de larven van *Melasoma collare* o. a. worden bij de minste aanraking, op den top der eigenaardige wratten, die op de meeste segmenten aanwezig zijn, groote vochtdroppels uit de daaronder gelegen stinkklieren te voorschijn gebracht. Bij rust wordt dit vocht weder ingezogen en is weldra verdwenen om bij hernieuwde storing weder uit te treden. De geur van dit kliersecreet is uiterst penetrant en komt volkomen overeen met die van salicylaldehyd. Dat deze geur voor vogels erg onsmakelijk moet zijn, valt niet te betwijfelen.

Spr. geeft beide stoffen rond met verzoek of men zich daaruit kan herinneren de geur door *Aromia* en door de bewuste larven verspreid. Dat deze reukstoffen hun ontstaan te danken hebben aan het knagen der larven of imagines aan deelen van wilgen valt wel niet te betwijfelen. *Melasoma collare* is uiterst gemeen op *Salix repens* in de duinen.

Naar aanleiding hiervan deelt de heer **van Rossum** mede, dat reeds in 1859 door Liebig geconstateerd is, dat *Chrysomela populi*'s verdedigingsmiddel (eenigszins naar bittere-amandelolie riekend) salicyl-aldehyd is, welke stof ook voorkomt in de bloemen van *Spiraea ulmaria*. De reuk der tevens rondgaande salol-oplossing herinnert hem niet aan de lucht van *Aromia moschata*, welke hem steeds meer aan rozenolie van minder goede hoedanigheid deed denken, hij vindt het alleszins verklaarbaar, dat deze kever «rozenbokter» genoemd is. In alle geval zal het noodig zijn eene analyse van de door *A. moschata* afgezonderde riekende zelfstandigheid te maken, alvorens men besluiten kan, dat het salol is.

Verder laat de heer **Everts** rondgaan de «Frassstücke» eener voor de fauna nieuw ontdekte Scolytide, nl. *Hylesinus Kraatzii* Eichh., bij Eysden nabij Maastricht door den heer Kempers gevangen. De schors is van *Ulmus campestris*. De gangen zijn fraai; een dubbele moedergang met aan weerszijden de larvengangen, evenals bij *H. fraxini* Panz.

De hierbij gevoegde kevertjes werden dood in de gangen aangetroffen.

De heer **Snellen** doet eenige mededeelingen over de Lepidoptera der Kangean-eilanden, waarvan eene bezending, door de welwillendheid van Dr. Vorderman, bij Mr. Piepers was ontvangen. Die eilanden-groep ligt tusschen Zuid-Borneo en de eilanden Bali en Lombok. In het algemeen schijnt de vlinderfauna met die van Java overeen te komen, echter met eenige afwijkingen. Zoo is er bij de bezending een wijfje van *Thestias Reinwardtii* Snell. v. Voll., niet van Java bekend, eene onbeschreven soort van *Elymnias* en eindelijk een man eener Pieride, het naast aan *Aspasia* Stoll van de Molukken en de Philippijnen verwant maar met afwijkingen welke Spreker's vermoeden versterken dat *Pieris Lea* Doubt. eene westelijke variëteit van *Aspasia* zou zijn. Eene meer uitvoerige mededeeling, met een paar afbeeldingen, zal in het Tijdschrift voor Entomologie worden gepubliceerd.

Spreker herinnert hierbij ook nog aan eene meermalen geuite

opmerking van wijlen Professor Veth, over het nut van het onderzoek, ook der kleinere eilanden-groepen en eilanden in den Oost-Indischen Archipel, welke door de bovenvermelde bezending op nieuw wordt bevestigd.

De heer **Bisschop van Tuinen** laat eenige foto's van zaagwerktuigen der bladwespen circuleeren. In overleg met den heer van Rossum, die hem verschillende soorten dezer insecten heeft toegezonden, houdt hij zich in den laatsten tijd bezig om daarvan de zaagwerktuigen te prepareeren en ze daarna te fotografeeren met het doel om te zien of ze ook voor de determinatie der soorten zouden kunnen dienen.

Hij heeft o. a. van de zaagwerktuigen van *Cimbex lutea* L., *C. connata* Schr. en *C. femorata* L. van ieder drie verschillende foto's gemaakt en wel met 20, 40 en 220-malige vergrooting. Uit de 220-malige vergrootingen blijkt, dat de zaagtanden van *C. lutea* en *connata* veel op elkander gelijken ofschoon het onderlinge verschil toch duidelijk is waar te nemen. Met *C. femorata* is het een ander geval. De zaagtanden van deze soort zijn niet alleen veel grooter maar hebben ook een geheel anderen vorm dan die van *C. lutea* en *connata*. Hij vraagt of dit feit geen aanleiding zou kunnen geven om aan *C. femorata* een anderen generieken naam toe te kennen.

De andere foto's zijn afbeeldingen der zaagwerktuigen van *Pteronus spiraeae* Zadd. en *P. melanaspis* Hg., welke ook veel van elkander verschillen, benevens die van de uitwendige manlijke genitaliën van *P. pavidus* Lap.

Hij hoopt zijn onderzoek in deze richting voort te zetten.

Met veel belangstelling worden deze zeer goed geslaagde afbeeldingen bezichtigd en spoort de Eere-Voorzitter de leden aan, door bladwespen voor den heer van Rossum te verzamelen, de voortzetting van dit onderzoek mogelijk te maken.

De heer **H. A. de Vos tot Nederveen Cappel** laat eene doos rondgaan, waarin zich eenige exemplaren van *Amphidasys betula-*

rius L. bevinden, zijnde afstammelingen van een paartje, waarvan het ♀ tot den type en het ♂ tot de variëteit *Doubledayaria* Mill. behoorden. Al de afstammelingen van dit paartje, 60 stuks, 42 ♂♂ en 18 ♀♀, behooren tot of naderen de variëteit; niet één heeft de kleur of de teekening van den type.

Eene tweede doos wordt ter bezichtiging rond gezonden, waarin zich bevinden:

1^o. Een exemplaar van *Epinephele Janira* L. ♀, dat zich van den type onderscheidt door het duidelijk in drieën gedeeld zijn van de lichte vlek op den voorvleugel.

2^o. Een paartje van *Lycaena Argus* L. var. *Argyrognomon* Bergstr., gevangen even als de vorige te Winterswijk een paar dagen voor de vergadering. Spreker wenscht er nog eens uitdrukkelijk op te wijzen, dat er tusschen *Lycaena Argus* L. en hare variëteit geen verschil in grootte bestaat, dat tusschen de ♀♀ geen ander verschil is dan het korte of lange doortje aan de schenen der voorpooten, en tusschen de ♂♂, behalve dit, de meer grijsgele kleur der onderkant der voorvleugels, welke niet of zeer weinig blauw bestoven zijn.

Verder deelt Spreker mede, dat hij uit eene rups, verleden najaar achter het Kon. park onder Apeldoorn gevangen, *Notodonta tritophus* F. ♀ gekweekt heeft; deze soort was alleen nog maar jaren geleden door den heer Maurissen in Limburg gevangen.

Ten slotte laat Spreker teekeningen rondgaan:

1^o. Van het uiteinde der scheen van *Smerinthus ocellata* L., waaruit blijkt, dat deze soort zeer afwijkt van de andere *Smerinthus*-soorten. *Smerinthus tiliae* L. heeft eene gewoon gevormde scheen, sterk met stekels bezet, *Smerinthus populi* L., eene gewoon gevormde zonder stekels; bij *Smerinthus ocellata* L. echter is de scheen zonder stekels, aan den binnenkant sterk verlengd en eindigt evenals bij *Lycaena Argus* L. (*Aegon* Schiff.) in een doorn.

2^o. Eene teekening van de dij van *Pseudophia lunaris* Schiff. toont aan, dat deze aan het einde boven op de dij eene stevige stekel heeft zitten. Van al de soorten door Spreker onderzocht, was deze de eenige, waar hij dit bij waargenomen had.

3°. Eene teekening van de schenen van *Ino* en *Zygaena*, om te laten zien, dat de eerste niet, de laatste wel eene scheenplaat aan de voorpooten bezit, waarom Spreker meent, dat deze genera niet in ééne familie te huis behooren.

De heer **Caland** laat ter bezichtiging rondgaan:

a. Een vrouwelijk exemplaar van *Polyommatus doris* Hfn., met lichte binnenhelft der voorvleugels. De vlinder, op 7 Juni 1901 onder Gorssel nabij Zutphen gevangen, is dus overeenkomstig die, afgebeeld op plaat 14, fig. 2, in deel 43 van het Tijdschrift. Het bleekgeel is op den linkervleugel verder naar den voorrand uitgebreid dan op den rechternvleugel, doch ook het overige der voorvleugels is veel lichter van tint dan bij normale stukken.

b. Een exemplaar van *Plusia festucae* L., waarbij op beide voorvleugels de twee zilveren middenvlekken van onderen geheel zijn ineengevloeid. Volgens de mededeeling van den heer Snellen op de vorige Zomervergadering heeft men hier dus met een duidelijk geteekend exemplaar van de variëteit *contexta* te doen. De vlinder is gevangen te 's Bosch, op 16 Augustus 1893.

c. Een exemplaar van *Agrotis dahlia* Hübn., met eenige anderen op 3 Augustus 1897 op stroop gevangen te Schoorl in Noord-Holland.

Hierop wordt de vergadering door den Eere-Voorzitter met een woord van dank tot de verschillende sprekers voor hunne mededeelingen, gesloten.

Den volgenden dag, Zondag 14 Juli, werd eene gezamenlijke excursie naar Paterswolde gemaakt.

Over het algemeen beantwoordde deze niet aan de verwachtingen, die men gekoesterd had. Wel werd er veel verscheidenheid van plantengroei waargenomen, doch bleek het, dat het reeds te laat in den zomer was om een overvloed van insecten te kunnen aantreffen.

De meeste leden vingen dan ook niets bijzonders, zoodat eene opgave der vangsten, wat Coleoptera en Lepidoptera betreft, achterwege blijft.

De heer de Meijere was gelukkiger, wat de Diptera betreft en vermeldde de vangst van de volgende soorten:

Macrodiplosis dryobia Löw.

» *volvans* Kieff. Fn. nov. sp.

Macrocera angulata Meig

Tipula fulvipennis de G.

Nephrotoma dorsalis F.

Tachydromia lutea Fall. Fn. nov. sp.

Psilopus nervosus Wied.

Chrysotimus molliculus Fall.

Campsicnemus curvipes Fall.

Spilogaster fuscata Fall.

Mydaea nigricolor Fall. Fn. nov. sp.

Pegomyia exilis Meig.

Tetanops myopina Fall.

Voor de leden der Nederlandsche Entomologische Vereeniging zijn verkrijgbaar bij den Secretaris, D. van der Hoop, Scheepstimmermanslaan 7 te Rotterdam, voor zooverre de voorraad strekt:

Tijdschrift voor Entomologie; per deel:

	met gekleurde platen,	met zwarte platen,
Deel I—VI, VIII—XVI.	f 3.—	f 1.50
» VII, XVII—XXXVIII.	» 6.—	» 3.—
» XXXIX e. v.	» 6.—	

Handelingen der Nederlandsche Entomologische Vereeniging, bevattende de Verslagen der jaarlijksche Vergaderingen van 1846 —1858, met Repertorium f 1.25

Pinographia. Afbeeldingen van meer dan 1000 soorten van Noordwest-Europeesche sluipwespen (*Ichneumon*es sensu Linnaeanao), door Dr. S. C. Snellen van Vollenhoven, met 45 gekl. platen » 30.—

P. C. T. Snellen, **De Vlinders van Nederland**. *Macrolepidoptera*, met 4 platen » 7.60

F. M. van der Wulp, **Catalogue of the described Diptera from South-Asia** » 2.40

F. M. van der Wulp en Dr. J. C. de Meyere, **Nieuwe naamlijst van Nederlandsche Diptera** » 2.10

Handleiding voor het verzamelen, bewaren en verzenden van uitlandsche insecten » 0.40

Repertorium betreffende deel I—VIII van het Tijdschrift voor Entomologie, bewerkt door Mr. E. A. de Roo van Westmaas. » 0.50

Repertorium betreffende deel IX—XVI van het Tijdschrift voor Entomologie, bewerkt door F. M. van der Wulp . . » 0.75

Repertorium betreffende deel XVII—XXIV, bewerkt door F. M. van der Wulp » 0.75

LIJST VAN DE LEDEN
DER
NEDERLANDSCHE ENTOMOLOGISCHE VEREENIGING.

op 13 Juli 1901,

MET OPGAVE VAN HET JAAR HUNNER TOETREDING, ENZ.

(De leden, die het Tijdschrift voor Entomologie ontvangen,
zijn met een * aangeduid.)

—○○○○—
BEGUNSTIGERS.

- Dr. F. J. L. Schmidt, te *Rotterdam*. 1869.
Het Koninklijk Zoologisch Genootschap *Natura Artis Magistra* te
Amsterdam. 1879.
De Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen te *Haarlem*. 1884.
Mevrouw de Wed. Mr. J. Kneppelhout, geb. van Braam, *Hemelsche
Berg*, te *Oosterbeek*. 1887.
Mevrouw M. Neervoort van de Poll, geb. Zubli, te *Rijnsburg*,
(prov. *Utrecht*) 1887.
Mevrouw A. Weber, geb. van Bosse, te *Eerbeek*. 1892.
Mejuffrouw S. C. M. Schober, *Catharijnesingel* 36, te *Utrecht*. 1892.
Mevrouw J. M. C. Oudemans, geb. Schober, *Oosterpark* 52, te
Amsterdam. 1892.
M. J. W. 'sGravesande Guicherit, *Laan Copes van Cattenburg* 17, te
's *Gravenhage*. 1892.
Mevrouw M. Ooster, geb. de Perrot, *Vondelstraat* 4, te *Amsterdam*. 1893.
Mr. L. E. van Petersom Ramring, te *Schagen*. 1894.
Mevr. de Vries, geb. de Vries, *van Eeghenstraat* 101, te *Amsterdam*. 1895.
Jhr. A. F. Meyer, *Parkstraat* 79, te *Arnhem*. 1897.
Mevrouw J. P. Veth, geb. van *Vlaanderen*, *Sweelinckplein* 83, te
's *Gravenhage*. 1899.
Mevrouw C. W. Reuvens, geb. van Bemmelen, te *Oosterbeek*. 1899.
J. W. Frowein, *Eusebius buitensingel* 55, te *Arnhem*. 1899.
Dr. C. C. Sepp, *Leidsche gracht* 3, te *Amsterdam*. 1900.
Mej. C. E. Sepp, *Weteringschans* 22^a, te *Amsterdam*. 1900.
J. C. A. Sepp, te *Enschede*. 1900.

EERELEDEN.

- * Dr. Gustav L. Mayr, Professor aan de Hoogere Burgerschool te Weenen, III *Hauptstrasse* 75, te *Weenen* 1867.
- * R. Mac-Lachlan, F. R. S., *Westview, Clarendon Road, Lewisham, S. E.*, te *Londen*. 1871.
- * Dr. T. Thorell, voormalig Hoogleeraar in de Zoologie aan de Hoogeschool te *Upsala* in *Zweden*, thans wonende te *Helsingborg, (Zweden)*. 1872.
- * Frederic Du Cane Godman, F. R. S., 10 *Chandos-street, Cavendish-square, London W.* 1893.
- * A. S. Packard, Hoogleeraar in de Zoologie aan de Brown University te *Providence*, in *Noord Amerika*. 1900.
- * Dr. Fr. M. Brauer, Hoogleeraar in de Zoologie aan de Universiteit te *Weenen*. 1900.
- * Edmund Reitter, te *Paskau, Moravië*. 1900.
- * Erich Wasmann, S. J., *Bellevue* te *Luxemburg*. 1901.

CORRESPONDEERENDE LEDEN.

- * Frederic Moore, *Maple road, 17, Penge (Surrey)*. 1864.
- * Jhr. J. W. May, Oud-Consul-Generaal der Nederlanden, *Blenheim House, Parson's green Lane, Fulham S. W.*, te *Londen*. 1865.
- Dr. W. Marshall, Professor aan de Universiteit te *Leipzig*. 1872.
- A. Fauvel, *Rue d'Auge 16, te Caen*. 1874.
- Dr. O. Taschenberg, te *Halle a. S.* 1883.
- A. W. Putman Cramer, 142 *West-street 87, te New-York*. 1883.
- Dr. F. Plateau, Professor der Zoologie aan de Hoogeschool te *Gend*. 1887.
- A. Preudhomme de Borre, *Villa la Fauvette, Petit Saconnex, te Genève*. 1887.
- S. H. Scudder, te *Cambridge (Mass.)* in *Noord-Amerika*. 1887.
- * Dr. L. Zehntner, te *Salatiga (Java)*. 1897.
- Dr. A. G. Vorderman, Inspecteur van den civiel geneeskundigen dienst, te *Batavia*. 1899.

BUITENLANDSCHE LEDEN.

- Comte Henri de Bonvouloir, *Avenue de l'Alma 10, te Parijs*. (1867—68). — Coleoptera.
- * René Oberthür, *Faubourg de Paris 44, te Rennes (Ille-et-Vilaine)*. *Frankrijk*. (1882—83). — Coleoptera, vooral Carabiden.
- * The Right Hon. Lord Th. Walsingham, M. A., F. R. S., *Eaton House 66a, Eaton-square, London S. W.* (1892—93). — Lepidoptera.
- * Julius Weiss, te *Deidesheim (Rheinpfalz)*. (1896—97).

GEWONE LEDEN.

- Vinc. Mar. Aghina, Sacr. Ord. Praed., te *Huissen (Geld.)* — Algemeene Entomologie. (1875—76).
- Dr. H. J. van Ankum, Hoogleraar aan 's Rijks Universiteit te *Groningen*. — Algemeene Zoologie. (1871—72)
- G. Annes, 3de *Helmersstraat C*, te *Amsterdam*. (1893—94).
- Dr. J. F. van Bemmelen, *Groothertoginnelaan*, te 's *Gravenhage*. (1894—95).
- H. J. D. Moele Bergveld, te *Oosterbeek*. (1900—1901).
- E. M. Beukers, *Emmastraat*, te *Schiedam* — Lepidoptera. (1898—99).
- K. Bisschop van Tuinen Hz., Leeraar aan de Hoogere Burgerschool en het Gymnasium te *Zwolle*. — Lepidoptera. (1879—80).
- P. A. M. Boele van Hensbroek, te 's *Gravenhage*. — Bibliographie. 1894—95).
- A. M. J. Bolsius, te *Garoet, Java*. (1876—77).
- Dr. H. Bos, Leeraar aan 's Rijks Landbouwschool te *Wageningen*. — Formiciden. (1881—82).
- Dr. J. Ritzema Bos, Buitengewoon hoogleraar aan de Universiteit, *Roemer Visscherstraat 3*, te *Amsterdam*. — Oeconomische Entomologie (1871—72).
- Dr. J. Bosscha Jz., te *Sambas op Borneo*. — Coleoptera. (1882—83).
- A. van den Brandt, te *Venlo*. — Inlandsche insecten. (1866—67).
- * Mr. A. Brants, *Verl. Rijnkade 119*, te *Arnhem*. — Lepidoptera. (1865—66).
- * L. P. de Bussy, Phil. nat. stud, *P. C. Hoofstraat 178*, te *Amsterdam*. (1898—99).
- * Dr. J. Büttikofer, Directeur van de Diergaarde te *Rotterdam*. (1883—84).
- Mr. R. Th. Bijleveld, *Sophia-laan 11*, te 's *Gravenhage*. — Algemeene Entomologie. (1863—64).
- * M. Caland, Ingenieur van den Waterstaat, te *Zulphen*. — Lepidoptera. (1892—93).
- * P. Caland, *Bergstraat*, te *Wageningen*. (1899—1900).
- * A. Cankrien, „*Colenso*“, te *Soestdijk*. — Lepidoptera. (1868—69).
- J. B. Corporaal, stud. Rijks Landbouwschool te *Wageningen*. — Europeesche Coleoptera. (1899—1900).
- H. Crommelin, *Heerengracht 132*, te *Amsterdam*. (1898—99).
- * E. D. van Dissel, *Nieuwe gracht 28*, te *Utrecht*. (1898—99).
- C. J. Dixon, Tandjong Poetoes Estate, *Langkat, Sumatra*. (1890—91).
- * Jhr Dr. Ed. J. G. Everts, Leeraar aan de Hoogere Burgerschool, *Stationsweg 79*, te 's *Gravenhage*. — Europeesche Coleoptera. (1870—71).
- Jhr. J. B. Humalda van Eysinga, *Hugo de Grootstraat 44*, te 's *Gravenhage*. (1896—97).

- * Mr. A. J. F. Fokker, te *Zierikzee*. — Hemiptera. (1876—77).
- N. H. la Fontijn, te *Bergen op Zoom*. — Hymenoptera aculeata (1894—95).
- * Dr. Henri W. de Graaf, *Vreewijk a. d. Vliet, Leiden*. — Anatomie en Physiologie der Insecten. (1878—79).
- Mr. H. W. de Graaf, *Daendelsstraat 37, te 's Gravenhage*. — Inl. Lepidoptera, bijzonder Microlepidoptera. (1847—48).
- W. K. Grothe, te *Zeist*. (1857—58).
- * Dirk ter Haar, te *Kollum*. — Lepidoptera en Orthoptera. (1879—80).
- C. J. J. van Hall, Phil. Stud., *Vondelstraat 11, te Amsterdam*. (1897—98)
- * H. F. Hartogh Heys, te *Wageningen*. (1887—88).
- * Dr. A. W. M. van Hasselt, *Amsterdamsche Veerkade 15, te 's Gravenhage*. — Araneïden. (1856—57).
- L. W. Havelaar, *Zijlsingel 2, te Haarlem*. — Lepidoptera (1887—88).
- J. B. Heinemann, te *Groningen*. — Lepidoptera. (1900—1901).
- * F. J. Hendrichs, S. J., te *Oudembosch*. (1898—99).
- * F. J. M. Heylaerts, *Haagdijk, B 377, te Breda*. — Lepidoptera enz. (1866—67).
- * Dr. J. van der Hoeven, *Mauritsweg 62, te Rotterdam*. — Coleoptera. (1886—87).
- J. van den Honert, *Stadhouderskade 126, te Amsterdam*. — Lepidoptera. (1874—75).
- * D. van der Hoop, *Scheepstimmermanslaan 7, te Rotterdam*. — Coleoptera. (1882—83).
- J. Jaspers Jr., *Plantage Lijnbaansgracht 11, te Amsterdam*. — Inlandsche Insecten. (1880—81).
- Dr. F. A. Jentink, Directeur van 's Rijks Museum van natuurlijke historie, *Rembrandtstraat, te Leiden*. (1878—79).
- * J. C. J. de Joncheere, *Voorstraat, D 368, te Dordrecht*. — Lepidoptera. (1858—59).
- N. A. de Joncheere, te *Dordrecht*. — Lepidoptera. (1886—87).
- D. J. R. Jordens, *Sassenpoortterwal, F 3471, te Zwolle*. — Lepidoptera. (1863—64).
- * Dr. F. W. O. Kallenbach, *Wilhelminapark, te Apeldoorn*. — Lepidoptera. (1868—69).
- * K. J. W. Kempers, te *Meerssen (Limburg)*. — Coleoptera. (1892—93).
- Dr. C. Kerbert, Directeur van het Koninkl. Zoölogisch Genootschap *Natura Artis Magistra, Plantage Middenlaan, hoek Badlaan 70, te Amsterdam*. (1877—78).
- J. D. Kobus, te *Pasoeroean, (Java)* (1892—93).
- * Dr. J. C. Koningsberger, Landbouw-Zoöloog aan 's Lands Plantentuin, te *Buitenzorg*. (1895—96).

- H. J. H. Latiers, Leeraar aan de Hoogere Burgerschool te *Rolduc Kerkrade*. — Coleoptera en Lepidoptera. (1893—94).
- * A. A. van Pelt Lechner, Bibliothecaris der Rijks-Landbouwschool, *Bowlespark* 327, te *Wageningen*. — Algemeene Entomologie. (1892—93).
- * Mr. A. F. A. Leesberg, *Jan Hendrikstraat* 9, te 's *Gravenhage*. — Coleoptera. (1871—72).
- Dr. Th. W. van Lidth de Jeude, Conservator bij 's Rijks Museum van natuurlijke historie, *Boommak*, te *Leiden*. — Anatomie der Insecten. (1883—84).
- Dr. J. C. C. Loman, Leeraar aan het Gymnasium, *Vondelkade* 79, te *Amsterdam*. — Opilionidae. (1886—87).
- * Mr. H. A. Lorentz, *Velperweg*, te *Arnhem*. — Lepidoptera. (1900—1901).
- * Dr. T. Lycklama à Nijeholt, *Westersingel* 83, te *Rotterdam*. — Lepidoptera (1888—89).
- Dr. H. J. Lycklama à Nijeholt, Ziekenhuis, te *Rotterdam*. (1896—97).
- * Dr. D. Mac Gillavry, *Keizersgracht* 304, te *Amsterdam*. — Inlandsche Coleoptera en Lepidoptera. (1898—99).
- * Dr. J. G. de Man, te *Yerseke*. — Diptera en Crustacea. (1868—69).
- J. ter Meulen Jrz., *Keizersgracht* 686, te *Amsterdam* (1893—94).
- Dr. J. C. H. de Meijere, Conservator der entomologische en ethnographische Musea van het Kon. Zoöl. Genootschap „Natura Artis Magistra“ *Villa IJdo*, *Waldecklaan* te *Hilversum*. — Diptera. (1888—89).
- Dr. G. A. F. Molengraaff, te *Bussum*. — Lepidoptera. (1877—78).
- A. Mos, *Utrechtsche straat*, te *Arnhem*. (1900—1901).
- * Dr. H. F. Nierstrasz, *Nieuwe gracht* 77, te *Utrecht*. — Lepidoptera. (1890—91).
- Dr. A. C. Oudemans Jsz., Leeraar aan de Hoogere Burgerschool, *Boulevard*, te *Arnhem* — Acarina (1878—79).
- * Dr. J. Th. Oudemans, *Oosterpark* 52, te *Amsterdam*. — Macrolepidoptera, Hymenoptera, Thysanura en Collembola (1880—81).
- J. D. Pasteur, Inspecteur der Telegrafie, te *Batavia*, *Java* (1894—95).
- * Dr. E. Piaget, *aux Bayards*, *Neuchâtel* (Zwitserland). — Diptera en Parasitica (1860—61).
- * Mr. M. C. Piepers, Oud-Vicepresident van het Hoog Gerechtshof van Ned. Indië, *Noordeinde* 10a, te 's *Gravenhage*. — Lepidoptera (1870—71).
- R. A. Polak, *Plantage Badlaan* 21, te *Amsterdam*. (1898—99).
- * J. R. H. Neervoort van de Poll, Huize Beukenstein, te *Rijnsburg* (prov. *Utrecht*). — Coleoptera (1883—84).
- * Dr. P. H. J. J. Ras, *Velperweg* 56a, te *Arnhem*. (1876—77).
- Dr. N. W. P. Rauwenhoff, Oud-hoogleraar aan 's Rijks Universiteit te *Utrecht*. — Algemeene Zoologie (1866—67).

- Dr. H. C. Redeke, Assistent van den Wetenschappelijken Adviseur in Visscherij-zaken, *Zoölogisch Station*, te *Helder*. — Cecidiën (1893—94).
- * Dr. C. L. Reuvers, te *Oosterbeek*. (1889—90).
- L. J. van Rhijn, te *Bergen op Zoom*. — Macrolepidoptera (1894—95).
- C. Ritsema Cz., Conservator bij 's Rijks Museum van natuurlijke historie, *Rapenburg* 94, te *Leiden*. — Algemeene Entomologie (1867—68).
- * Mr. E. A. de Roo van Westmaas, Huize *Daalhuizen*, te *Velp*. — Lepidoptera (1855—56).
- * G. van Roon, 2e *Pijnackerstraat* 18, te *Rotterdam*. — Coleoptera (1895—96).
- * Dr. A. J. van Rossum, *Eusebius-plein* 25, te *Arnhem*. — Tenthredininae enz. (1872—73).
- * Mr. C. P. L. Rutgers, Rijks-archivaris in Overijssel, te *Zwolle*. — Lepidoptera. (1900—1901).
- Joh. Ruys, te *Bussum*. (1900—1901).
- Dr. R. H. Saltet, Hoogleraar aan de Universiteit, *Nicolaas Witsenkade* 48, te *Amsterdam* (1882—83).
- M. M. Schepman, te *Rhoon*. — Neuroptera (1871—72).
- Dr. J. A. Schutter, te *Groningen*. — Lepidoptera. (1900—1901).
- * P. J. M. Schuyt, *Eendrachtsweg* 62, te *Rotterdam*. — Lepidoptera (1890—91).
- Dr. C. Ph. Sluiter, Hoogleraar aan de Universiteit, *Oosterpark* 50, te *Amsterdam*. (1899—1900).
- * P. C. T. Snellen *Wijnhaven* (Noordzijde) 45, te *Rotterdam*. — Lepidoptera (1851—52).
- J. B. van Stolk, villa *Jarpa*, *Hoogeweg* te *Scheveningen* — Lepidoptera. (1871—72).
- * P. F. Sijthoff Jzn., Administrateur op de kina-plantage *Kertamanah*, in de afdeeling *Bandoeng*, Preanger regentschappen, *Java*. — Coleoptera (1878—79).
- J. J. Tesch, Phil. nat. stud., *Jan van Nassaustra* 77, te 's *Gravenhage*. (1898—99).
- * Mr. D. L. Uyttenboogaart, *N. Spiegelstraat* 39, te *Amsterdam*. — Coleoptera (1894—95).
- * H. Verploegh, Med. Stud., *Oudkerkhof* 45, te *Utrecht*. — Lepidoptera. (1900—1901).
- Dr. J. Versluys jr., Assistent aan het Zoölogisch Laboratorium, *Plantage Middenlaan* 80, te *Amsterdam*. — Coleoptera en Macrolepidoptera. (1892—93).
- * Dr. H. J. Veth, *Sweelinckplein* 83, te 's *Gravenhage*. — Algemeene Entomologie, vooral Coleoptera. (1864—65).
- Johan P. Vink, te *Nijmegen*. — Lepidoptera. (1883—84).

- * H. A. de Vos tot Nederveen Cappel, te *Apeldoorn*. — Lepidoptera. (1888—89).
- * Mr. L. H. D. de Vos tot Nederveen Cappel, te *Velp*. (1899—1900).
- * W. Warnsinck, *Rijnkade 92*, te *Arnhem*. (1898—99).
- * J. A. J. M. van Waterschoot van der Gracht, *Heerengracht 280*, te *Amsterdam*. — Lepidoptera en Coleoptera. (1898—99).
- * H. W. van der Weele, *Koningin Emmakade 5*, te 's *Gravenhage*. (1899—1900).
- H. L. Gerth van Wijk, Leeraar aan de Hoogere Burgerschool te *Middelburg*. — Hymenoptera aculeata. (1874—75).
- Dr. Max C. W. Weber, Buitengewoon Hoogleraar aan de Universiteit, te *Amsterdam*, te *Eerbeek*. (1886—87).

BESTUUR.

President. P. C. T. Snellen.
Vice-President. Jhr. Dr. Ed. J. G. Everts.
Secretaris. D. van der Hoop.
Bibliothecaris. Dr. C. L. Reuvens.
Penningmeester. Dr. H. J. Veth.

COMMISSIE VAN REDACTIE VOOR HET TIJDSCHRIFT.

P. C. T. Snellen.
 Jhr. Dr. Ed. J. G. Everts.
 Mr. A. F. A. Leesberg.



1901. "Verslag van de zes-en-vijftigste Zomervergadering der Nederlandsche Entomologische Vereeniging, gehouden te Groningen op Zaterdag 13 Juli 1901, des morgens ten 10 ure." *Tijdschrift voor entomologie* 44, 37-82.

View This Item Online: <https://www.biodiversitylibrary.org/item/40953>

Permalink: <https://www.biodiversitylibrary.org/partpdf/14907>

Holding Institution

Smithsonian Libraries and Archives

Sponsored by

Smithsonian

Copyright & Reuse

Copyright Status: NOT_IN_COPYRIGHT

This document was created from content at the **Biodiversity Heritage Library**, the world's largest open access digital library for biodiversity literature and archives. Visit BHL at <https://www.biodiversitylibrary.org>.